

Çanakkale, “Derin Miras” projesi ile dünya sualtı turizminin yeni çekim merkezi olmaya hazırlanıyor

Tarihi savaş gemisi batıkları korunarak sürdürülebilir turizme kazandırılıyor

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı ile 1915 Çanakkale Köprüsü ve Otoyolu ortaklığında yürütülen “Derin Miras” projesiyle, Çanakkale Boğazı’ndaki tarihi gemi batıkları katodik koruma yöntemiyle koruma altına alınıyor. Proje, Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı’nı dünya batık dalış turizminin bir numaralı merkezi hâline getirmeyi amaçlıyor.

Derin Miras Projesi kapsamında, 111 yıldır su altında bulunan tarihi gemi batıklarının korunması ve sürdürülebilir dalış turizmine kazandırılması için yeni bir dönem başladı. Batıkların yanlarına, fiziksel müdahalede bulunulmadan özel çinko anotlar yerleştirilerek korozyonun durdurulması sağlanacak. Böylece dünya kültürel mirası korunurken Türkiye’nin sürdürülebilir turizmine, yerel ekonomiye ve sualtı biyolojik çeşitliliğine katkı sunulacak.

Dalış turizminde harcama da sadakat de yüksek

Birleşmiş Milletler Turizm Örgütü (UN Tourism) verilerine göre, dünyada her yıl yaklaşık 7 milyon kişi dalış yapmak amacıyla uluslararası seyahat gerçekleştiriyor. Küresel dalış turizmi pazarı 2026 itibarıyla yaklaşık 5-6 milyar ABD doları büyüklüğe ulaşırken, sektörün yıllık yaklaşık yüzde 10 büyüyerek 2034’e kadar 12 milyar ABD dolarını aşması bekleniyor. Türkiye’de geçen yıl 70 milyona yakın ziyaretçi ağırlandı ve 65 milyar dolara yakın turizm geliri elde edildi. Bu büyüklük içinde dalış turizminin payı sınırlı görünse de kişi başı harcaması en yüksek turizm türleri arasında yer alıyor. Uluslararası araştırmalara göre sertifikalı bir dalgıç, klasik deniz tatili yapan ziyaretçiden 2-3 kat daha fazla harcama yapıyor. Dalış amacıyla seyahat eden bir turist günlük ortalama harcaması, ekipman kiralama, tekne, eğitim ve sertifikasyon programları gibi ek harcamalarla geleneksel turistten yaklaşık üç katına ulaşırken teknik dalgıçlarda bu tutar günlük 650 ABD dolarına kadar çıkabiliyor.

Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı dünyanın bir numaralı batık dalış merkezi olmaya aday

Türkiye’de dalış turizmi denildiğinde ilk akla gelen yerler Kaş, Fethiye, Marmaris olurken Çanakkale, dünyanın ilk ve tek I. Dünya Savaşı temalı su altı parkı olan **Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı** nedeniyle diğer noktalardan farklılaşıyor. Tüm batıkların keşfedilebilmesi için çok sayıda dalış gerekmesi, turistlerin bölgeye yıllar boyunca tekrar gelmesini sağlıyor. Örneğin, 85 metre derinlikte bulunan; 123 metre uzunluğa, 17 metre genişliğe ve altı katlı bir yapıya sahip SS Carthage’ı bütünüyle deneyimlemek isteyen bir dalgıcın en az 40-50 dalış planlaması gerekiyor. Bu nedenle Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı, kültürel mirası korumanın yanı sıra Çanakkale’nin turizm gelirini artıracak sürdürülebilir ve yüksek katma değerli bir yatırım niteliği taşıyor.

Çanakkale'nin global destinasyonlara karşı benzersiz avantajları

Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı; Mısır, Malta, Yunanistan ve Hırvatistan gibi küresel rakipleriyle kıyaslandığında önemli avantajlara sahip. Park, 7 metreden başlayarak derinlik seçenekleriyle her seviyeden dalış meraklısına hitap ediyor. Batıkların tamamına iskeleden 10 dakika ile 1,5 saat arasında ulaşılabilirken bölgede yılın 12 ayı dalış yapılabilir.

İsmail Kaşdemir: “Dünya mirasını koruyarak turizme kazandırıyoruz”

Gelibolu Sualtı Parkı'nın derinliklerindeki batıkların insanlık tarihinin ortak hafızası olduğunu vurgulayan **Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanı İsmail Kaşdemir**, projenin vizyonunu şu sözlerle aktardı: “Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı'nı dünyanın önde gelen dalış merkezlerinden biri hâline getirmeyi en büyük hedefimiz olarak belirledik. Bununla birlikte bu mirası turizme açmak kadar korumak da evrensel bir sorumluluktur. Derin Miras projesiyle batıklarımızı çevre dostu bir yöntemle koruma altına alıyoruz. Böylece hem sualtı tarihimizi koruyor hem de sürdürülebilir turizmin nitelikli bir örneğini dünyaya sunuyoruz. Tüm dalış meraklılarını bu eşsiz sualtı dünyasını keşfetmeye davet ediyoruz.”

Murat Sarıkaya: “Geçmişin emanetini geleceğe taşıyoruz”

Projenin maddi destekçisi ve küresel iletişim ortağı olan **1915 Çanakkale Köprüsü ve Otoyolu (ÇOK A.Ş.) CFO'su Murat Sarıkaya** ise şunları söyledi: “1915 Çanakkale Köprüsü ve Otoyolu'nu hayata geçirdiğimiz ilk günden bu yana bölgenin sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik gelişimine katkı sunmayı önceliklerimiz arasında gördük. “**İyi Bir Komşu**” olma vizyonumuz doğrultusunda bugüne kadar bölgede 321 çevresel ve sosyal proje gerçekleştirdik; Derin Miras ise bunların en kıymetlilerinden biri. Sürdürülebilirliği, geçmişten emanet aldığımız değerleri koruyarak geleceğe taşımak olarak görüyoruz. Uluslararası standartlarımızı ve küresel ağıımızı seferber ederek Gelibolu Sualtı Parkı'nın dünya sualtı turizminin zirvesine yerleşmesi için stratejik desteğimizi sürdüreceğiz.”

Dünya çapında isimlerle ilk gösterim

Projenin küresel görünürlük çalışmaları kapsamında, katodik koruma uygulamasının tamamlandığı Suvla Koyu'ndaki **HMS Louis** batığına tanıtım dalışı gerçekleştirildi. “**Underwater Photographer of the Year**” ödüllü İsveçli sualtı fotoğrafçısı **Alex Dawson**, 13 metre derinlikteki tarihi gemiyi fotoğrafladı. Guinness Dünya Rekortmeni milli serbest dalış sporcusu **Bilge Çingiray** da HMS Louis'e serbest dalış gerçekleştirerek projenin uluslararası camiadaki ilk anıtsal karelerine imza attı.

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı, Çanakkale Boğazı'nda 27 batık ve iki resif olmak üzere 29 farklı noktayı dalışa açarak Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı'nı dünyanın önde gelen dalış merkezlerinden biri hâline getirmeyi hedeflemişti. TÜBİTAK, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi gibi yerli bilimsel ve akademik kurumların iş birliğiyle yürütülen ve ihraç edilebilir bir model sunan Derin Miras projesiyle koruma altına alınacak park, dünya dalış topluluklarının en gözde rotalarından biri olmaya aday.

Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Hakkında: Çanakkale Deniz ve Kara Savaşları'nın meydana geldiği Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı'nın tarihi, kültürel ve manevi değerleri ile doğal dokusunun korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, gelecek kuşaklara aktarılması ve yönetimini sağlamak üzere 2014 yılında kurulmuş olan Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ilgili kuruluşudur. www.canakkaletarihialan.gov.tr

ÇOK A.Ş. Hakkında: Çanakkale Otoyol ve Köprüsü İnşaat Yatırım ve İşletme A.Ş. (ÇOK A.Ş.), 2017 yılında 1915 Çanakkale Köprüsü ve Otoyolu projesini gerçekleştirmek üzere kurulmuştur. Proje; Malkara ile Çanakkale arasında 1915 Çanakkale Köprüsü'nü de içeren 89 kilometre otoyol ve 12 kilometre bağlantı yolundan oluşmaktadır. Türkiye'den Limak ve Yapı Merkezi, Güney Kore'den DL E&C ve SK ecoplant şirketleri ÇOK A.Ş.'nin dört eşit ortağıdır. Dünyanın en uzun orta açıklıklı asma köprüsü unvanına sahip 1915 Çanakkale Köprüsü, 18 Mart 2022'de hizmete açılmıştır. www.1915canakkale.com

Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı Hakkında: Çanakkale Savaşları'nın izlerini deniz altında muhafaza eden ve dünyanın ilk ve tek 1. Dünya Savaşı temalı sualtı parkı unvanına sahip uluslararası bir dalış merkezidir. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı tarafından 27 batık ve iki resif olmak üzere 29 farklı nokta dalışa açılarak hayata geçirilen Gelibolu Tarihi Sualtı Parkı, Ege Denizi ve Çanakkale Boğazı'nın birleştiği noktada yaklaşık 150 kilometrekarelik bir alana yayılmaktadır. www.divinggelibolu.com

HMS Louis Hakkında: Gelibolu Tarihi Su Altı Parkı kapsamında, Suvla Koyu'nun kuzeyinde, 13 metre derinlikte bulunan batıktır. İngiliz Kraliyet donanmasına hizmet veren muhrip sınıfı savaş gemisi 1912 yılında denize indirilmiş ve 1913 yılında hizmete girmiştir. Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı arşiv taramasında elde edilen "Report 1914-1916" adlı belgeye göre gemi; Çanakkale Savaşı sırasında, 30 Ekim 1915 tarihinde römorkörle çarpışarak hasar almış, sürüklenerek kuma oturmuş ve kurtarma çalışmaları sırasında parçalanarak kullanılamaz hale gelmiştir. Kurtarma çalışmaları sadece gece gerçekleştirilmiş ve geminin kullanılmaz olduğunun anlaşılmaması için gemi, çevresindeki kayalık yapı ile uyumlu bir şekilde boyanmıştır. Böylelikle Türk tarafının bu destroyeri hedef alamayacağı düşünülmüştür. 82 metre boyunda olan geminin 45 metrelik kısmı kumun üzerindedir kalan kısmı ise kumun altındadır. Batığın kum üzerinde kalan ve dalgıçlar için içerisindeki balık ve canlı çeşitliliği ile fotoğraf çekmek için önemli bir noktası olan 4 adet Yarrow tipi kazanı ise iyi durumdadır. www.divinggelibolu.com

Alex Dawson Hakkında: İsveçli su altı fotoğrafçısı Alex Dawson, batıklar, mağaralar ve ekstrem su altı ortamlarında gerçekleştirdiği çekimlerle uluslararası alanda tanınmaktadır. 1993 yılından bu yana su altı fotoğrafçılığı yapan Dawson, özellikle tarihi batıklar ve deniz koruma projelerine odaklanan çalışmalarıyla öne çıkmaktadır. 2024 yılında Greenland'da çektiği "Whale Bones" adlı fotoğrafıyla dünyanın en prestijli su altı fotoğrafçılığı ödüllerinden biri olan Underwater Photographer of the Year ödülünü kazanmıştır. www.alex-dawson.com

Bilge Çingiray Hakkında: Türkiye'nin önde gelen milli serbest dalış sporcularından biridir. Serbest dalış kariyerine 2006 yılında başlamış, 2007 yılından itibaren Türkiye Milli Takımı adına ulusal ve uluslararası organizasyonlarda ülkesini temsil etmiştir. Uluslararası arenada elde ettiği başarılarla adından söz ettiren Çingiray, Türkiye adına üç Avrupa ikinciliği ve bir dünya üçüncülüğü kazanmıştır. Kadınlar statik apnea branşında 6 dakika 23 saniyelik Türkiye rekorunu uzun yıllar elinde bulundurmuş, farklı disiplinlerde de önemli dereceler elde etmiştir. www.instagram.com/bilge.cingiray/